

**UCHWAŁA NR XXIV.161.2025
RADY GMINY PRZYTOCZNA**

z dnia 27 listopada 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie
Przytoczna na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) , art. 4¹ ust.1 - 2 i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) , art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), Rada Gminy w Przytocznej uchwałą, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Przytoczna na lata 2026-2029, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Z dniem 31 grudnia 2025 r. traci moc uchwała nr XL.241.2022 Rady Gminy Przytoczna z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Przytoczna na lata 2022-2025.

§ 3. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2026 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Mirosław Romanowski

Załącznik do uchwały nr XXIV.161.2025
Rady Gminy Przytoczna
z dnia 27 listopada 2025 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
dla Gminy Przytoczna
na lata 2026 – 2029**

Przytoczna, 2025

Spis treści

Rozdział I

Podstawy prawne i założenia programowe

Podstawy prawne Programu

Rozdział II

Diagnoza problemów uzależnień

Problemy społeczne w grupie dorosłych mieszkańców

Najważniejsze problemy w opinii mieszkańców

Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania

Substancje psychoaktywne: nikotyna

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Hazard

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Uzależnienia

Alkohol

Palenie tytoniu

Narkotyki i dopalacze

Uzależnienie od Internetu i smartfonu

Hazard

Lokalny rynek alkoholowy

Badanie sprzedawców napojów alkoholowych

Działania instytucji lokalnych mające na celu ograniczanie zjawiska nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy domowej

Ośrodek Pomocy Społecznej

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie

Rozdział III

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Realizatorzy Programu

Adresaci Programu

Cele i zadania

Finansowanie

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Przytoczna na lata 2026-2029, zwany dalej „Programem”, jest zapisem działań, które realizowane będą w ramach zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Program przedstawia zadania własne wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków do prowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, ograniczenie dostępności do alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program opracowano zgodnie z założeniami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Wykorzystano również diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzoną w 2025 roku na terenie gminy Przytoczna.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do zdiagnozowanych potrzeb i możliwości ich realizowania w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Rozdział I

Podstawy prawne i założenia programowe

Podstawy prawne Programu

Podstawowym aktem prawnym regulującym kwestie związane z uzależnieniem od alkoholu jest w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz. 2151 t.j.). Zgodnie z art.4¹ ust.1 tejże ustawy „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy”.

Ustawodawca wskazał następujące obszary działań:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Przytoczna na lata 2026-2029 opracowano także na podstawie następujących aktów prawnych:

- 1) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023 poz. 1939 t.j.),
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2025 poz. 1153 t.j.),
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz. 1214 t.j.),
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2024 poz. 1673 t.j.),
- 5) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2024 poz. 1670 t.j.),
- 6) ustawa z dnia 29 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2024 poz. 917 t.j.),
- 7) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2024 poz. 1491 t.j.),
- 8) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2025 poz. 450 t.j.),
- 9) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. 2021 poz. 642).

Rozdział II

Diagnoza problemów uzależnień

Diagnoza problemów uzależnień i zasobów ich rozwiązywania została przygotowana przy wykorzystaniu informacji i danych statystycznych przekazanych przez jednostki i instytucje samorządowe, działające w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy domowej, a także na podstawie badania ankietowego pn. „Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych na terenie Gminy Przytoczna” przeprowadzonego w 2025 roku w gminie Przytoczna wśród grup reprezentujących lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy, dzieci i młodzież szkolna oraz sprzedawcy napojów alkoholowych.

Problemy społeczne w grupie dorosłych mieszkańców

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienie związane z przemocą domową;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;

Badania obejmowały mieszkańców gminy Przytoczna, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział łącznie 100 osób, z czego 45% stanowiły kobiety, a 55% - mężczyźni. Średnia wieku respondentów wyniosła 42 lata.

Najważniejsze problemy w opinii mieszkańców

Wyniki badania przeprowadzonego wśród pełnoletnich mieszkańców gminy Przytoczna wskazują na szereg poważnych problemów społecznych, które mają istotny wpływ na jakość życia w tej społeczności. Największymi zmartwieniami mieszkańców są uzależnienia

– zarówno od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, papierosów, jak i uzależnienia behawioralne, na które wskazuje większość respondentów.

Oprócz wymienionych problemów, mieszkańcy zwracają również uwagę na inne istotne kwestie, takie jak: zanieczyszczenie powietrza, bezrobocie, ubóstwo, cyberprzemoc, przestępczość, przemoc domową oraz zaburzenia odżywiania. Te wyniki sugerują, że gmina boryka się z wieloma wyzwaniami, które wymagają kompleksowego podejścia i działań ze strony władz lokalnych, organizacji społecznych oraz samych mieszkańców.

Zdaniem zdecydowanej większości respondentów powszechnie występującymi problemami związanymi z uzależnieniami są: uzależnienie od internetu, a także nikotynizm i alkoholizm. Więcej niż połowa badanych wskazała również na narkomanię i zakupoholizm. Uzależnienia to problemy, które często są ze sobą powiązane i mają wpływ na życie społeczne i zdrowie psychiczne.

Badani mieszkańcy wyrażają przekonanie o konieczności podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, co potwierdza ponad połowa respondentów. Wskazują na różnorodne formy wsparcia, które powinny być wdrożone. Dostrzegają potrzebę ogólnospołecznych kampanii profilaktycznych, otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień, warsztatów profilaktycznych dla uczniów, wsparcia psychologicznego dla rodzin oraz pomocy w integracji dzieci po okresie izolacji, a także innych działań, które mogą wspierać zdrowie psychiczne i społeczne w ich społeczności. To sygnał, że mieszkańcy są gotowi angażować się w działania na rzecz poprawy jakości życia i bezpieczeństwa w swoim otoczeniu.

Alkohol oraz postawy wobec jego spożywania

Na podstawie przeprowadzonych badań dotyczących spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy Przytoczna, można zauważyć kilka istotnych trendów:

- Częstotliwość spożycia: 75% badanych spożywa alkohol kilka razy w roku. Co piąty respondent pije alkohol kilka razy w miesiącu.
- Ilość spożywanego alkoholu: 13% respondentów spożywa jednorazowo od 1-2 porcji alkoholu, a 27% - od 3 do 4 porcji. 18% badanych zadeklarowało spożycie od 5 do 6 porcji, a 12% - 10 lub więcej porcji alkoholu.

- Podsumowując, wyniki badań wskazują na umiarkowane spożycie alkoholu w gminie Przytoczna, z grupą abstynentów oraz osobami pijącymi sporadycznie w niewielkich ilościach. Co dziesiąty z mieszkańców spożywa alkohol w nadmiarze.

Tylko 3% badanych mieszkańców gminy Przytoczna wie, gdzie może uzyskać pomoc osoba uzależniona od alkoholu w jego rejonie zamieszkania. Może to wskazywać na niedostateczną informację i wsparcie w zakresie pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu w gminie. Ważne jest, aby zwiększyć świadomość mieszkańców na temat dostępnych form wsparcia oraz instytucji, które oferują pomoc.

Z badania wynika, że większość mieszkańców gminy ma pozytywne zdanie na temat dostępności miejsc, w których można kupić alkohol. Aż 89% badanych uważa, że w ich gminie funkcjonuje odpowiednia ilość sklepów i lokali sprzedających alkohol, co może sugerować obawy dotyczące nadużywania alkoholu w społeczności. Tylko 11% badanych postrzega sytuację jako negatywną i uważa, że takich sklepów jest za dużo. Wyniki te mogą być pomocne w dalszym planowaniu polityki lokalnej dotyczącej sprzedaży alkoholu oraz działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców.

Wysoki poziom świadomości mieszkańców gminy na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu jest bardzo pozytywnym zjawiskiem. Prawie wszyscy respondenci są świadomi tego, że kobiety w ciąży nie powinny pić alkoholu, a także, że prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu nie jest bezpieczne. Ponadto uważają, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Większość respondentów ocenia osoby pijące alkohol, jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym, a prawie co dziesiąty z badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach. Prawie dwie trzecie mieszkańców jest zdania, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż sama świadomość nie zawsze przekłada się na zmiany w zachowaniu. Dlatego zasadnym jest kontynuowanie działań edukacyjnych oraz wspieranie w podejmowaniu zdrowych wyborów, a także oferowanie pomocy osobom, które borykają się z problemami związanymi z alkoholem.

Substancje psychoaktywne: nikotyna

W gminie Przytoczna zauważalna jest tendencja do ograniczania nawyku palenia. 81% badanych mieszkańców nie znajduje się obecnie w nikotynowym nałogu. Do regularnego palenia tradycyjnych papierosów przyznało się tylko 6% badanych, a e-papierosów - 1%. Co

ósmu

z respondentów pali okazjonalnie papierosy lub e-papierosy.

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

Choć co szósta osoba z badanych twierdzi, że nie zna nikogo, kto zażywa substancje odurzające, to jednak aż 82% respondentów zna przynajmniej jedną osobę, która sięga po substancje psychoaktywne, takie jak marihuana, haszysz, amfetamina, dopalacze i leki używane w celu odurzania się. To może sugerować, że problem zażywania narkotyków i innych substancji odurzających jest obecny w społeczności, mimo że nie wszyscy mieszkańcy są tego świadomi. Pozytywnym wydaje się być jednak fakt, iż prawie żaden z respondentów nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Hazard

Większość mieszkańców gminy nie ma doświadczenia w grach internetowych, w których można wygrać pieniądze. Jednakże prawie co trzeci z respondentów przyznaje się do takiej aktywności. Respondenci twierdzą, że grają w gry na pieniądze, bo jest to dla nich rozrywka i sposób na nudę, bo lubią towarzyszące grze emocje, a także po to, aby zasilić domowy budżet i mieć więcej na zwykłe codzienne wydatki. Część badanych twierdzi, że pomaga im to rozładować emocje. Jednocześnie badani zdają sobie sprawę z ryzyka związanego z grami hazardowymi, przyznając, że uzależnienie od nich jest możliwe.

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była m.in. analiza postaw i przekonań wobec substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków i dopalaczy, papierosów oraz zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi.

Badanie przeprowadzono metodą CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

W badaniu wzięli udział uczniowie ze szkół podstawowych w gminie Przytoczna: 60 uczniów klas 4-6 oraz 72 uczniów klas 7-8.

Uzależnienia

Zdaniem uczniów klas 4-6 z gminy Przytoczna najbardziej popularnymi zjawiskami w ich otoczeniu są zakupoholizm, uzależnienie od smartfona i mediów społecznościowych oraz uzależnienie od Internetu. Już co piąty z badanych wskazuje na te problemy. Również odpowiedzi starszych uczniów szkoły podstawowej wyraźnie wskazują, że w ich środowisku popularne jest uzależnienie od smartfona, Internetu oraz zakupów, jednakże w tej grupie odsetek wskazań jest znacznie wyższy. Można zauważyć, że uczniowie dostrzegają także problemy

z zaburzeniami odżywiania, jednak większość z nich nie obserwuje problemu uzależnienia od hazardu w swoim otoczeniu.

Alkohol

Jak wynika z przeprowadzonych badań inicjację alkoholową ma za sobą 4% badanych uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8. Wyniki badania dotyczącego spożycia alkoholu wśród uczniów klas 4-6 oraz klas starszych pokazują znaczące różnice w postrzeganiu tego zjawiska przez dzieci. W klasach 4-6 co ósmy uczeń zauważa, że jego rówieśnicy piją alkohol, natomiast większość twierdzi, że ich koledzy nie piją. Z kolei wśród uczniów klas starszych sytuacja wygląda inaczej, ponieważ aż prawie połowa z badanych uważa, że ich rówieśnicy sięgają po alkohol. Tylko co szósty uczeń jest zdania, że ich koledzy nie piją, a co trzeci nie potrafi określić swojego stanowiska.

Najczęściej wskazywanymi miejscami, gdzie rówieśnicy spożywają alkohol są: imprezy i dyskoteki, świeże powietrze, dom oraz wycieczki szkolne. To może sugerować, że alkohol jest postrzegany jako element rozrywkowy, szczególnie w kontekście spotkań towarzyskich. Wśród powodów, dla których młodzi ludzie sięgają po alkohol, badani uczniowie wskazywali najczęściej na: chęć lepszej zabawy i wyluzowania, chęć zaimponowania innym, picie dla towarzystwa oraz co jest bardzo niepokojące - picie, aby zapomnieć o kłopotach.

Wśród młodszych uczniów wszyscy próbowali alkoholu w bardzo wczesnym wieku, co może budzić niepokój i wskazywać na problemy związane z dostępnością alkoholu lub wpływem otoczenia. W grupie starszych uczniów wskazywano najczęściej wiek pomiędzy 11 a 13 lat jako okres, w którym część młodzieży miała swoje pierwsze doświadczenia z alkoholem.

Wyniki badania pokazują, że w gminie Przytoczna istnieje wysoka świadomość wśród uczniów na temat problematyki uzależnienia od alkoholu oraz jego wpływu na zdrowie. Fakt, że 35% młodszych uczniów oraz 64% starszych uczniów dostrzega możliwość uzależnienia od

alkoholu, sugeruje, że uczniowie są świadomi ryzyk związanych z jego konsumpcją. Dodatkowo, odpowiedzi 72% uczniów klas 4-6 oraz 65% uczniów klas 7-8, którzy uważają piwo za alkohol, wskazuje na wysoką wiedzę na temat różnych rodzajów napojów alkoholowych. Wysoka świadomość wśród uczniów jest pozytywnym znakiem, który może przyczynić się do lepszego podejścia do tematu alkoholu w ich przyszłości. Ważne jest, aby kontynuować edukację w tym zakresie, aby młodzież była dobrze przygotowana do podejmowania odpowiednich decyzji dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa.

Palenie tytoniu

15% uczniów klas młodszych i 75% starszych wskazało, że osoby w ich wieku palą papierosy, co wskazuje na istotny problem związany z paleniem papierosów wśród uczniów. Wysoki odsetek uczniów, którzy zauważają, że rówieśnicy palą papierosy, może wpływać na ich postrzeganie tego nawyku jako normy społecznej. Inicjację nikotynowa ma za sobą co dziesiąty z uczniów klas 4-6 oraz co piąty z uczniów klas 7-8. Uczniowie przyznają się do jednorazowego palenia lub palenia od czasu do czasu.

Motywy, które wskazali uczniowie, takie jak chęć spróbowania czegoś nowego oraz namowa znajomym, są typowe dla młodzieży, która często poszukuje akceptacji w grupie rówieśniczej. To podkreśla znaczenie edukacji na temat zdrowia i wpływu palenia, która powinna być adresowana w szkołach i wśród rodziców, aby uświadomić młodym ludziom potencjalne zagrożenia i konsekwencje wynikające z palenia. Ważne jest, aby działania prewencyjne były skoordynowane i obejmowały zarówno rodziców, jak i nauczycieli, aby stworzyć środowisko, które zniechęca do palenia i promuje zdrowe nawyki.

Narkotyki i dopalacze

Wyniki badań w gminie Przytoczna pokazują tendencje wśród uczniów dotyczące kontaktów z narkotykami i dopalaczami. Z danych wynika, że 6% uczniów w klasach 4-6 oraz 13% uczniów klas 7-8 ma świadomość, że ich rówieśnicy mogą być narażeni na tego rodzaju substancje. 7% uczniów klas 4-6 oraz 1% klas 7-8 przyznało, że miało doświadczenie z narkotykami. Dobrą informacją jest to, że pozostali uczniowie twierdzą, iż nigdy nie próbowali narkotyków lub dopalaczy, a większość badanych nie posiada wiedzy na temat tego, czy zdobycie narkotyków lub dopalaczy byłoby w ich miejscowości łatwe lub trudne. Ponadto zdecydowana większość nie zna miejsc, w których można je kupić.

Uzależnienie od Internetu i smartfonu

Badani uczniowie przyznają, że spędzają przed komputerem sporo czasu, nawet 6 lub więcej godzin dziennie. Odsetek takich uczniów jest względnie niewielki, ale niepokojący. Co szósty młodszy i co piąty starszy z uczniów korzysta z komputera maksymalnie do 4 godzin dziennie, a co czwarty młodszy i co ósmy starszy ogranicza korzystanie z komputera do dwóch godzin dziennie. Pozytywny wydaje się fakt, że 18% młodszych i 15% starszych uczniów nie korzysta z komputera w ogóle.

Zbadano także ilość czasu spędzanego przez uczniów na graniu w gry komputerowe. Optymistyczne są wskazania 17% młodszych oraz 22% starszych uczniów, że nie gra w gry komputerowe. 18% uczniów klas 4-6 oraz 8% uczniów klas 7-8 poświęca na granie maksymalnie 1 godzinę dziennie, a kolejne odpowiednio 30% i 45% - od 1 do 3 godzin dziennie. Jednakże część uczniów gra w gry komputerowe od 3 do 6 godzin dziennie lub nawet powyżej 6 godzin dziennie.

Uczniowie dużo czasu spędzają także na korzystaniu z telefonu. Prawie połowa uczniów klas 4-6 oraz co trzeci z uczniów klas 7-8 korzysta z telefonu od dwóch do trzech godzin dziennie. Co czwarty uczeń, zarówno młodszy, jak i starszy spędza przed ekranem telefonu od czterech do pięciu godzin dziennie, a 17% młodszych i aż 40% starszych - nawet więcej niż 5 godzin dziennie. Co ósmy uczeń klas 4-6 ogranicza używanie telefonu do maksymalnie jednej godziny dziennie. Wśród starszych uczniów odsetek ten wynosi tylko 7%. Najbardziej popularnymi formami spędzania czasu korzystając z telefonu okazują się być: słuchanie muzyki, oglądanie filmików i śmiesznych obrazków, aktywność na czatach i portalach społecznościowych, korzystanie z aplikacji, przeglądanie różnych stron w Internecie oraz czytanie książek elektronicznych.

Długotrwałe korzystanie z technologii może prowadzić do różnych problemów zdrowotnych, takich jak zmęczenie oczu, bóle głowy, a także problemy z postawą ciała. Ponadto, nadmierna ekspozycja na ekran może wpływać na zdrowie psychiczne, sprzyjając izolacji społecznej czy obniżeniu nastroju. Warto zauważyć, że korzystanie z technologii może mieć zarówno pozytywne, jak i negatywne aspekty. Z jednej strony, komputery i Internet mogą być użyteczne w nauce, umożliwiając dostęp do informacji i zasobów edukacyjnych. Z drugiej strony, kluczowe jest, aby uczniowie potrafili znaleźć równowagę między czasem spędzonym przed ekranem a innymi formami aktywności, takimi jak sport, spotkania ze znajomymi czy czas spędzany na świeżym powietrzu.

Hazard

Problem grania w gry hazardowe wśród uczniów gminy Przytoczna wydaje się być ograniczony, co jest pozytywnym sygnałem. Z danych wynika, że znaczna większość uczniów w szkołach podstawowych nie miała nigdy do czynienia z hazardem. 80% uczniów klas 4-6 oraz 78% uczniów klas 7-8 zadeklarowało brak doświadczenia w graniu w hazardowe gry pieniężne, co wskazuje na niską dostępność takich rozrywek lub ich małą atrakcyjność. Jednakże, warto zwrócić uwagę na fakt, że co piąty z uczniów zarówno klas młodszych, jak i starszych ma doświadczenie w grach hazardowych, co może być sygnałem do dalszej obserwacji i działań prewencyjnych. Może to również wskazywać na potrzebę edukacji w zakresie ryzyk związanych z hazardem, by zminimalizować potencjalne problemy w przyszłości. Ważne jest, aby szkoły oraz rodzice podejmowali działania informacyjne i wspierające, aby młodzież mogła podejmować odpowiedzialne decyzje dotyczące hazardu i innych form rozrywki.

Lokalny rynek alkoholowy

Alkohol jest towarem legalnym, jednak wymagającym specjalnych regulacji prawno-administracyjnych i finansowych w związku z powodowaniem strat społecznych, ekonomicznych oraz zdrowotnych. Alkohol jest szczególnym towarem rynkowym i nie podlega zasadom wolnego rynku. Polska polityka alkoholowa wprowadziła wobec alkoholu regulacje

o charakterze reglamentacyjnym, co oznacza to, że państwo polskie zezwala na handel alkoholem, ale ingeruje w kwestie związane z jego dostępnością.

Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

Ustawodawca wprowadził instrumenty ograniczania dostępności alkoholu i w znacznej mierze stosowanie tych instrumentów pozostawił w kompetencji gmin. 9 marca 2018 r. weszła w życie ustawa nowelizująca ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która nałożyła na rady gmin obowiązek uchwalenia uchwał dotyczących:

- maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, jak i do spożycia poza miejscem sprzedaży,

➤ zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

W 2024 roku w gminie Przytoczna funkcjonowało 18 punktów sprzedaży napojów alkoholowych w podziale na punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 1. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych wg zawartości alkoholu w gminie Przytoczna w 2024 roku.

Zawartość alkoholu	do 4,5% oraz piwo	od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18%
Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży	12	9	9
Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży	8	3	2

W 2024 roku Komisja wydała 12 postanowień opiniujących lokalizację punktu sprzedaży napojów alkoholowych. Komisja w 2024 roku nie cofnęła żadnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Badanie sprzedawców napojów alkoholowych

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Badanie zostało przeprowadzone w ramach Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w gminie Przytoczna w 2025 roku i miało na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym, spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży oraz nieprzyjemnych sytuacji zainicjowane przez osoby spożywające alkohol.

Badanie zostało przeprowadzone wśród 15 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Przytoczna. 20% badanych stanowiły kobiety, a 80% - mężczyźni. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 41 lat.

Badani sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Przytoczna przejawiają pożądane postawy wobec spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży - twierdzą, że kobiety w ciąży nie mogą bezpiecznie pić nawet niewielkich ilości alkoholu, że prowadzenie samochodu nawet po niewielkiej ilości alkoholu jest niebezpieczne, a także, że spożywanie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

93% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że alkohol zawarty w piwie jest tak samo groźny jak ten zawarty w wódce. Świadczy to pośrednio o wysokim poziomie świadomości tej części badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu. Ponadto ponad połowa sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

Zdecydowana większość sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Przytoczna jest zdania, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

7% badanych sprzedawców jest zdania, że w lokalnym środowisku jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Pozostali twierdzą, że jest ich odpowiednia ilość.

Co piąty ze sprzedawców napojów alkoholowych twierdzi, że przypadki próby zakupu alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się regularnie - kilka razy w miesiącu lub nawet kilka razy w tygodniu. Prawie co trzeci z badanych ocenia, że do takich sytuacji dochodzi sporadycznie - kilka razy w roku, a ponad połowa uważa, że nie zdarzają się w ogóle.

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych sklepach wydaje się być sporadycznym zjawiskiem - 13% badanych oceniło, że takie przypadki mają miejsce kilka razy w roku. Jednocześnie kolejne 13% twierdzi, że do takich sytuacji dochodzi kilka razy w miesiącu. Zdaniem pozostałych sytuacje spożywania alkoholu w obrębie sklepu nie zdarzają się w ogóle.

100% sprzedawców odpowiedziało, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie doszło do nieprzyjemnych zajść związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w gminie Przytoczna odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. 87% sprzedawców zadeklarowało, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie nieletniej.

W przypadku wątpliwości, co do wieku klienta, większość badanych twierdzi, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a co ósmy robi to często. Uzyskane wartości świadczą o odpowiedzialnej postawie większości sprzedawców wobec zakazu sprzedaży

alkoholu

i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.

Większość respondentów zauważa, że osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu, co wskazuje na częste łamanie przepisów dotyczących zakazu sprzedaży alkoholu osobom w stanie upojenia. Tylko 20% twierdzi, że takie sytuacje nie mają miejsca.

W zestawieniu tych wyników badania sprzedawców napojów alkoholowych z opiniami badanych uczniów z terenu gminy, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Zakup zarówno alkoholu, jak i papierosów przez osoby poniżej 18 roku życia jest przez sporą część uczniów oceniany jako raczej lub bardzo łatwy. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.

Zdecydowana większość respondentów nie zauważyła wzrostu sprzedaży alkoholu w ciągu ostatniego roku lub dwóch lat. Jedynie 7% dostrzegło w tej kwestii tendencję wzrostową.

Działania instytucji lokalnych mające na celu ograniczanie zjawiska nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy domowej

Ośrodek Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Przytoczna świadczy pomoc dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez takie działania jak: profilaktyka i wczesne rozpoznawanie problemów alkoholowych oraz motywowanie do zaprzestania zachowań ryzykownych, zwiększenie motywacji osób z problemem alkoholowym do korzystania z pomocy psychologicznej i leczenia (m. in. poprzez przyjęcie zasady uzależnienia świadczeń pomocy społecznej od podejmowania przez osobę uzależnioną działań zmierzających do rozwiązania swojego problemu alkoholowego), a także usuwanie szkód zdrowotnych i psychicznych oraz zaburzeń funkcjonowania społecznego spowodowanych nadużywaniem alkoholu (m.in. poprzez pracę asystenta rodziny).

Pracownicy socjalni współpracują również z ośrodkami terapii uzależnień i współuzależnień, poradniami zdrowia psychicznego, z Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi, Policją oraz placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.

Dane przedstawione w tabeli wskazują, że w ostatnich trzech latach liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Przytoczna spadła. W 2022 roku z pomocy

społecznej skorzystało 272 rodzin, w 2023 r. - 260 rodzin, natomiast w 2024 r. - 256 rodzin. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z powodu problemów uzależnień również uległa spadkowi.

Tabela 2. Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej w Przytocznej w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Liczba rodzin ogółem	272	260	256
W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	35	36	34

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych. Celem jej działań jest ograniczanie dostępności alkoholu, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej osobom uzależnionym, podejmowanie działań w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie oraz zwiększenie zdolności osób uzależnionych do radzenia sobie problemem alkoholowym. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowanie zdrowego stylu życia oraz pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych.

Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Ponadto Komisja realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a w szczególności:

- wydawanie postanowień dotyczących zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady gminy Przytoczna,
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków i zasad sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych na podstawie upoważnienia wójta gminy,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- prowadzenie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację

małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

W 2024 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Przytocznej przeprowadziła 7 posiedzeń Komisji, zaprosiła 21 osób na rozmowy interwencyjno - motywujące.

Tabela 3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Ogólne posiedzenia Komisji	6	5	7
Przeprowadzono rozmowy z osobami uzależnionymi w celu interwencyjno-motywowania do leczenia	15	15	21

Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie

W gminie Przytoczna działa również Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie obejmujący grupę profesjonalistów, którzy w sposób skoordynowany współpracują w celu skutecznego udzielania pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie oraz dotkniętym problemem przemocy w rodzinie. Celem Zespołu jest efektywna współpraca lokalnych instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy

w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy diagnostyczno-pomocowe w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy oraz dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W latach 2022-2024 w gminie Przytoczna systematycznie podejmowane były działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, obejmujące zarówno pomoc dla ofiar, jak i interwencje wobec sprawców przemocy.

Na terenie gminy Przytoczna w latach 2022-2024 regularnie odbywały się spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2024 roku odbyło się 11 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2022 roku zgłoszono 4 incydenty związane z przemocą domową, w 2023 roku liczba ta wzrosła do 7, natomiast w 2024 roku - zmniejszyła się do 3 przypadków. W 2022 roku udzielono pomocy łącznie 29 osobom (10 kobiet, 2 mężczyzn, 17 dzieci). W 2023 roku liczba ta zmniejszyła się do 23 osób (14 kobiet, 6 mężczyzn, 3 dzieci), a w 2024 roku wzrosła do 39 osób (14 kobiet, 1 mężczyzna, 24 dzieci). W 2022 roku podjęto także działania wobec 13 sprawców przemocy. W 2023 roku liczba ta wyniosła 19 osób, a w 2024 roku zmniejszyła się do 9 osób. Sprawcami przemocy byli mężczyźni, jak i kobiety. W 2022 roku wsparciem nie objęto żadnej z rodzin. Natomiast w 2023 roku objęto – 24, a w 2024 roku – 18 rodzin, co również wskazuje spadek liczby rodzin wymagających wsparcia. W 2024 roku skierowano 2 osoby stosujące przemoc domowa na programy korekcyjno - edukacyjne.

Tabela 4. Działalność zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Przytoczna w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	15	19	11
Liczba zgłoszonych incydentów związanych z przemocą domową	4	7	3
Liczba interwencji Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z przemocą domową	0	0	1
Liczba osób doznających przemocy domowej, w tym	29	23	39
• Kobiety	10	14	14
• Mężczyźni	2	6	1
• Dzieci (do 18 r.ż.)	17	3	24
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania	13	19	9
• Kobiety	2	6	2
• Mężczyźni	11	13	7
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy	0	24	18
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowaną na programy korekcyjno-edukacyjne	0	0	2

Rozdział III

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

Na podstawie przedstawionej diagnozy problemów społecznych, w tym uzależnień na terenie gminy Przytoczna oraz zasobów umożliwiających przeciwdziałanie ich występowaniu stworzono Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029.

Program określa cel główny oraz cele szczegółowe, wyznacza kierunki działań, realizatorów i adresatów Programu. Cele i działania odpowiadają na potrzeby mieszkańców w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień i podlegać będą monitoringowi i ewaluacji. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

Realizatorzy Programu

Realizatorami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 są:

- Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ofiar przemocy w rodzinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Przytocznej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Posterunek Policji w Przytocznej,
- Komisariat Policji w Skwierzynie,
- Komenda Powiatowa Policji w Międzyrzeczu.
- Sąd Rejonowy w Międzyrzeczu,
- szkoły, przedszkola i placówki oświatowe,
- placówki opieki zdrowotnej,

- podmioty i instytucje realizujące zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień,
- organizacje pozarządowe i organizacje kościelne,
- lokalne media.

Adresaci Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 skierowany jest przede wszystkim do:

- dzieci i młodzieży,
- rodziców, opiekunów i wychowawców,
- konsumentów i sprzedawców napojów alkoholowych,
- osób pijących w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osób uzależnionych,
- rodzin osób z problemem uzależnień i przemocy,
- kobiet w ciąży i innych osób dorosłych, w tym kierowców,
- pracowników podmiotów działających na terenie gminy, zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- przedstawicieli władz lokalnych,
- mieszkańców, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem uzależnień.

Cele i zadania

Głównym celem wyznaczonym w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 jest:

Ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków, a także uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

Cele szczegółowe

I CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem oraz współuzależnionych.

ZADANIA:

1. Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego.
2. Prowadzenie działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz osób stosujących i doświadczających przemocy domowej,
3. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia.
4. Współpraca z placówkami leczniczymi w celu realizacji zadań i programów zdrowotnych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych w zakresie terapii uzależnień i współuzależnień.
5. Prowadzenie działalności interwencyjno-edukacyjno-motywującej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym:
 - prowadzenie rozmów motywacyjno informacyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz członkami ich rodzin,
 - kierowanie na badania do biegłych i pokrywania kosztów sporządzenia opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym sporządzanie wniosków do sądu,
 - współpraca z kuratorami sądowymi.
6. Współpraca ze Szpitalem dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Międzyrzeczu (Obrzyce) oraz dofinansowanie jego działalności w formie dotacji celowych,
7. Rozpowszechnianie informacji o dostępności usług terapeutycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz prowadzenie edukacji w zakresie szkodliwości alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Wskaźniki:

1. Liczba osób korzystających z pomocy placówek leczniczych w zakresie terapii uzależnień i współuzależnień,
2. Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego,
3. Liczba posiedzeń GKRPA,
4. Liczba przeprowadzonych rozmów motywacyjno -informacyjnych,
5. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy motywacyjno - informacyjne,
6. Liczba osób skierowanych na badanie biegłych sądowych,
7. Liczba wydanych orzeczeń lekarskich,
8. Liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia w zakładzie leczenia odwykowego.
9. Liczba i rodzaj podjętych działań informacyjnych.

II CEL SZCZEGÓŁOWY: Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej oraz prawnej dla rodzin osób uzależnionych, w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

ZADANIA:

1. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem oraz członków ich rodzin w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową.
3. Realizacja programów dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej poprzez zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin z problemem przemocy (dorosłymi i dziećmi) oraz wdrażanie i finansowanie metod pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, mających na celu zwiększenie umiejętności i możliwości radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty itp.).
5. Wspieranie działań wobec rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie oraz monitorowanie sytuacji osób i rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, w których występuje również problem uzależnienia poprzez ścisłą współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, szkołami oraz z przedstawicielami innych instytucji zajmującymi się pomocą

dziecku

i rodzinie.

6. Udzielanie pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym poprzez m.in. finansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych, prowadzenie klubów dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii oraz członków ich rodzin.
7. Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród mieszkańców w zakresie możliwości uzyskania wsparcia dla osób i rodzin, w których występuje problem uzależnień oraz przemoc w rodzinie poprzez m.in.:
 - upowszechnienie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. ulotki, informatory, strony internetowe, ogłoszenia w lokalnych mediach),
 - udział w ogólnopolskich kampaniach przeciw przemocy w rodzinie,
 - prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.
8. Prowadzenie badań i diagnoz na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
9. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Wskaźniki:

1. Liczba podjętych działań i zrealizowanych programów w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej dla ofiar i sprawców przemocy,
2. Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy psychospołecznej i prawnej w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie,
3. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”,
4. Liczba zajęć/programów/świetlic socjoterapeutycznych lub opiekuńczo-wychowawczych oraz liczba dzieci w nich uczestniczących,
5. Liczba i rodzaj podjętych działań informacyjnych,
6. Liczba i rodzaj rozdysponowanych materiałów edukacyjnych i informacyjnych,
7. Liczba osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem objętych pomocą społeczną.

III CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym w społeczności lokalnej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

ZADANIA:

1. Finansowanie i wspieranie realizacji programów profilaktyki uzależnień (w tym uzależnień behawioralnych, w szczególności uzależnienia od Internetu) i przeciwdziałania przemocy (w tym cyberprzemocy) realizowanych w szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych w formie zajęć informacyjno - edukacyjnych dla całej społeczności (uczniów, rodziców oraz kadry pedagogicznej), w tym: programów rekomendowanych, pogadanek, prelekcji, warsztatów, konkursów, spektakli i innych wydarzeń o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym.
2. Promowanie i wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, polegających na organizowaniu imprez i zajęć o charakterze kulturalnym, turystyczno – krajoznawczym, rekreacyjnym i sportowym, realizowanych przez różne podmioty: uczniowskie kluby sportowe, placówki oświatowe, parafie, organizacje i inne.
3. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych, w tym wspieranie wolontariatu.
4. Realizacja programów profilaktyczno-wychowawczych z dziećmi i młodzieżą z rodzin zagrożonych przemocą i agresją, w tym dofinansowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży.
5. Realizacja programów opiekuńczo-wychowawczych, w tym:
 - organizowanie i finansowanie zajęć dla dzieci, w tym: warsztatów profilaktycznych, konkursów, zawodów sportowych,
 - finansowanie wyżywienia dla dzieci,
 - organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców dzieci uczestniczących w programach mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych,
 - finansowanie wynagrodzeń dla opiekunów,
 - zakup sprzętów i materiałów niezbędnych do pracy z dziećmi.

6. Organizowanie i dofinansowanie form wypoczynku dla dzieci i młodzieży (m.in. kolonii, półkolonii, zimowisk, obozów) zapewniających realizację programów z elementami edukacji w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych oraz agresji i przemocy.
7. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia oraz wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież poprzez:
 - rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych i świetlicach środowiskowych (w tym dożywianie dzieci),
 - rozwój oferty zajęć sportowych,
 - wspieranie i realizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych,
8. Prowadzenie w społeczności lokalnej działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie, dostępności usług terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz wspieranie działań promujących zdrowy, trzeźwy i wolny od przemocy styl życia poprzez organizację m.in.: akcji profilaktyczno-edukacyjnych, bezalkoholowych imprez gminnych, festynów rodzinnych, turniejów sportowych czy kampanii edukacyjnych.
9. Przygotowanie, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych i profilaktycznych, w tym ulotek, broszur, plakatów, czasopism, nagród i innych form służących oddziaływaniom profilaktycznym.
10. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego, a także profilaktyki FASD.
11. Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych i przemocy w rodzinie poprzez współudział w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach edukacyjnych i profilaktycznych.
12. Aktywna współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami.

Wskaźniki:

1. Liczba realizowanych programów profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych,
2. Liczba i rodzaj działań profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych i opiekuńczych,
3. Liczba uczniów biorących udział w programach/ zajęciach profilaktycznych,
4. Liczba dzieci biorących udział w zorganizowanym wypoczynku,
5. Liczba i rodzaj zajęć pozalekcyjnych,

6. Liczba dzieci uczęszczających na zajęcia pozalekcyjne, w tym na zajęcia sportowe,
7. Liczba imprez sportowo- rekreacyjnych oraz liczba uczestników,
8. Liczba i rodzaj działań informacyjno - edukacyjnych oraz liczba uczestników tych działań,
9. Liczba i rodzaj dystrybuowanych materiałów edukacyjnych i profilaktycznych,
10. Liczba i rodzaj działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, bezpieczeństwa ruchu drogowego i profilaktyki FASD oraz liczba odbiorców tych działań.
11. Liczba zrealizowanych kampanii edukacyjnych.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY: Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii i przemocy w rodzinie.

ZADANIA:

1. Aktywna współpraca z Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz innymi instytucjami prowadzącymi działania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.
2. Współpraca, wspieranie i współfinansowanie działań organizacji pozarządowych i innych podmiotów fizycznych zaangażowanych w działalność na rzecz społeczności lokalnej w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Wspieranie działalności ruchów samopomocowych i grup wsparcia działających w społeczności lokalnej.
4. Zabezpieczenie organizacyjno - finansowe warunków działalności Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.
5. Finansowanie i organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji, kursów specjalistycznych i innych form podnoszenia kwalifikacji dla pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi i stosującymi przemoc oraz z członkami ich rodzin, w tym z dziećmi i młodzieżą (m.in. dla nauczycieli, członków GKRPA, policjantów, pracowników socjalnych, kuratorów, realizatorów programów profilaktycznych oraz innych).

Wskaźniki:

1. Liczba podmiotów i organizacji współpracujących w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie oraz liczba i rodzaj podjętych wspólnie działań,
2. Liczba i rodzaj zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz wysokość środków przeznaczonych na realizację tych zadań,
3. Liczba osób objętych ww. działaniami,
4. Liczba i rodzaj działań grup samopomocowych,
5. Liczba członków Komisji biorących udział w posiedzeniach,
6. Liczba i rodzaj form szkoleniowych oraz liczba uczestników.

V CEL SZCZEGÓŁOWY: Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych oraz przeciwdziałanie naruszeniom prawa w związku z prowadzeniem sprzedaży napojów alkoholowych.

ZADANIA:

1. Monitorowanie problemów alkoholowych i narkomanii na terenie Gminy.
2. Opiniowanie przez Komisję wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
3. Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Podejmowanie interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi oraz związanych z zakazem reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
5. Prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleń, skierowanych do właścicieli placówek handlowych, prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków konkurencji i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Wskaźniki:

1. Liczba wydanych postanowień Komisji dot. zaopiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,

2. Liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych,
3. Liczba i rodzaj interwencji w związku z łamaniem przepisów prawa dotyczących obrotu napojami alkoholowymi,
4. Liczba i rodzaj podjętych działań edukacyjnych i szkoleń wobec sprzedawców napojów alkoholowych.

Finansowanie

Środki na realizację Programu pochodzić będą z budżetu gminy z przeznaczeniem na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dodatkowych kwot pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ustala się następujące zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie:
 - za udział w posiedzeniu dla przewodniczącego komisji 380,00 zł brutto, dla pozostałych członków komisji 280,00 zł brutto,
 - za udział w spotkaniach indywidualnych, rozmowach motywujących z osobami uzależnionymi i osobami stosującymi przemoc w rodzinie dla członków komisji 280,00 zł brutto,
 - za udział w czynnościach kontrolnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych 40,00 zł brutto za każdą przepracowaną godzinę,
2. Wynagrodzenie, o którym mowa w punkcie 1 przysługuje, jeżeli członek komisji uczestniczył w całym posiedzeniu, to znaczy od jego otwarcia, aż do czasu zamknięcia przez przewodniczącego/zastępcę przewodniczącego komisji lub w przypadku wykonania czynności kontrolnych.
3. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowi podpis członka komisji na liście obecności lub protokole.
4. Ustala się zwrot kosztów podróży dla członków komisji za udział w szkoleniach oraz innych czynnościach związanych z wykonywaniem zadań komisji.

Monitoring i ewaluacja

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 podlega monitoringowi.

Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. GKRPA przedłoży raport z monitoringu radzie gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane wskaźniki monitoringowe dotyczące każdego założonego celu szczegółowego.

W celu rzeczywistej oceny stopnia realizacji Programu przeprowadzona zostanie ewaluacja. Ewaluacja prowadzona będzie w oparciu o posiadane sprawozdania merytoryczne i finansowe, dotyczące realizacji zadań dofinansowanych z budżetu gminy, a także dane statystyczne, wskaźniki oraz trendy wieloletnie.

Działania w ramach monitoringu i ewaluacji dostarczą również informacji dotyczących ewentualnych potrzeb związanych z wprowadzeniem modyfikacji najważniejszych kierunków działań celem maksymalizacji zamierzonych efektów realizacji Programu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów wynikających z nadużywania alkoholu oraz używania substancji psychoaktywnych. Realizacja tych zadań wymaga uchwalenia odpowiedniego programu na poziomie lokalnym.

Opracowany „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026–2029” stanowi dokument strategiczny, którego celem jest zapewnienie spójnych, systematycznych i długofalowych działań skierowanych do mieszkańców Gminy Przytoczna. Program został przygotowany w oparciu o analizę dotychczasowych doświadczeń, dane dotyczące skali występowania problemów alkoholowych i narkotykowych, rekomendacje krajowych instytucji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, a także na podstawie przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Przytoczna, uwzględniającej zarówno czynniki ryzyka, jak i potrzeby poszczególnych grup społecznych.

Realizacja Programu będzie finansowana ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz innych źródeł przewidzianych w budżecie gminy. Ujęcie Programu w perspektywie czteroletniej zapewnia stabilność organizacyjną i finansową, a jednocześnie umożliwia bieżące dostosowywanie działań do zmieniających się potrzeb społecznych.

Podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne dla prawidłowej realizacji ustawowych zadań własnych gminy i stanowi podstawę do prowadzenia spójnej, długofalowej polityki profilaktycznej w latach 2026–2029.